

UJ KELET

ZEIDÓ-POLITIKAI LAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 157. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Elul 17. — 1923. augusztus 29 Szerda

Beszámoló napja Temesváron

Az erdélyi cionista-munka mérlege. Főtítkári beszámoló, jelentés a Nemzeti Alapról, Keren Hajjeszód-referátum. Marton Ernő beszámolója a XIII. világkongresszusról. Az ifjuság súlyos problémái. A bizottságok vitája a Szövetség jövőbeni munkaprogramjáról

(Temesvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délután félőtkor a konferencia újra összeült, hogy meghallgassa az egyes előadók jelentéseit. Ezek előtt azonban a mandátum igazolóbizottság tette meg jelentését a plenáris ülésnek. Eszerint a konferencia megkezdéséig százharminckilenc delegátus megbízólevelét vizsgálta felül és igazolta a bizottság. Azóta is sok delegátus érkezett Temesvárra és egy a konferencia hivatalos résztvevőinek a száma meghaladja a százötvenet.

A főtítkári beszámoló

Az előadók közül elsőnek Székely Béla főtítkári tartotta meg beszámolóját. Jelentésben különösen az antiszemita kilengésekkel foglalkozott. Nordaut idézte, aki szerint ez az év a Judennot esztendeje volt. Az egyetemi zavargások, az egyre növekvő antiszemita agitáció arra kényszerítették a Zsidó Nemzeti Szövetséget, hogy konkrétan formában tegye meg az egységes szervezet kiépítéséhez vezető lépéseket. De ez semmiképpen sem jelenti a cionista munka háttérbeszorítását, sőt annak fokozottabban mértékben kell előrehaladnia.

Székely Béla ezután részletesen ismertette a szövetség jelenlegi helyzetét, amely tarthatatlan. A mai állapotok megszüntetésére csak egy lehetőség, hogy elsősorban a szövetség szervezetét megszilárdítsuk. Radikális átszervezésre van szükség, olyan szervezetre, amelyben minden pontnak meglegyen a maga embere és minden ember tudja mi a tennivalója. Újjá kell szervezni a helyi csoportokat, hogy megfelelően tulajdonképeni céljuknak, mert csak rendszeres és céltudatos zsidó munkájukkal lehet eredményes a szövetség központi működése. A küzdelmekben kedvűszeggett, kifáradt embereket fel kell frissíteni új erők bevonásával, amelyek új szellemet és friss munkakedvet hoznak bele az erdélyi zsidó mozgalomba. Erre vonatkozólag részletesen kidolgozott tervezetet olvasott fel, melyet a konferencia az illetékes szakbizottság hatáskörébe utalt. Székely Béla ezután így folytatta főtítkári beszámolóját:

Akik az ideált megvalósítják

— Az erdélyi zsidó politikai élet ellanyulását főképen az idézte elő, hogy nincs elég képzett aktív emberünk. Négy-öt évvel ezelőtt még száraz ága voltunk a zsidóság nagy törzsének s azóta oly rövid idő telt el, hogy a mulasztottakat nem lehetett még pótolni. Ezért a jövőben a szövetségnek egyik legfőbb feladata az lesz, hogy széles alapu kulturális munkával terjessze a zsidó gondolat eszméjét Erdélyben. S ebben is az ifjuság nevelésére kell helyeznünk a fősúlyt, mert a mai ifjuságra vár az a feladat, hogy a mi ideáinkat megvalósítsa. De erre képtelen lesz, ha nem kapja meg a szükséges nevelést.

Erre vonatkozólag is részletes programot terjesztett elő Székely Béla, aki ezután az erdélyi zsidóságnak Palesztina iránti kötelességeiről beszélt. A belső munkánál is parancsok feladata a Szövetségnek, hogy arányosan kivegye a maga részét abban a nagy munkában, melyet a bázeli program tűzött ki a cionizmus céljaira. Palesztinát zsidó nemzeti otthonná kell felépíteni. S amikor a napokban véget ért karlsbadi világkongresszus a zsidóság nagy problémájává tette a nemcionista rétegeknek a Palesztina-munkába való bevonását,

számunkra is kijelölte munkánk útját. Meg kell állapítanunk, hogy Palesztinát csak a cionista tábor egymagában felépíteni nem tudja, mert az egész zsidóság, az egész zsidó nép feladata. Szinte állíthatjuk azt, hogy minden politikai egységénél fontosabb az, hogy egységesek legyünk a Palesztina-munkában. Ennek lehetősége adva van s ezalól csak a zsidóságnak azok a rétegei vonják ki magukat, akik azért hivatkoznak elvi ellentétekre, hogy ne kelljen a zsebbe nyulni. Megállapíthatjuk azonban, hogy a tőlünk távolálló úgynevezett aszimilánsok is készségesen vesznek részt a Palesztina-munkában.

A nemcionista rétegek bevonása

Első nagy problémája tehát erdélyi mozgalomunknak a nemcionista rétegek bevonása. Kíváncsinos tehát, hogy a Palesztina-munka szerveztségében is helyet biztosítsunk számukra. A tizenkettedik világkongresszus döntése szerint Kolozsváron önálló Palesztina-hivatal alakult. Minden Palesztina-hivatal mellé egy bizottság szervezendő, amelyben az előírás szerint minden cionista frakció képviselve kell legyen. A kérdés tehát az, ne kezeljük-e ezeket a Palesztina-hivatalokat mint önálló alakulatokat és így ne juttassuk-e be a bizottságba a nemcionistákat is. Erre vonatkozólag a konferencia fog határozni. Ezeknek a szerveknek az lesz a feladata, hogy előkészítsék azokat a chalucoakat, akik vissza akarnak térni Palesztinába. Eddig ugyanis a kivándorlás rendszertelenül és ötlészerűen történt, ami azt vonta magután, hogy a könnyű megélhetés reményében utnak indult bevándorlókat családok érték. Tévedés azt hinni, hogy Palesztinában néhány százezer lejjel egy gazdálkodhatnak, hogy munka nélkül is biztos jövedelemhez jutnak.

Palesztinában minden kivándorlónak dolgoznia kell. Ebben a szellemben kell rendszeresíteni és praktikussá tenni az erdélyi kolónia ahuza-telepítésének lebonyolítását. A megfelelő tőkével rendelkező emberek mellett ki kell képezniük Palesztina számára olyan fiatal erőket is, akik pionirmunkára alkalmasak. Ez a hármas feladat kell legyen a szövetség új és szélesebb alapokra fektetett Palesztinamunkájának legfontosabb iránya.

A Keren Kajemet mérlege

Közvetlen a főtítkári beszámolóhoz kapcsolódott dr. Blank Illés terjedelmes referátuma a Keren Kajemet erdélyrészi irodájának működéséről. Eszerint az országrészi Keren Kajemet-iroda létesülése óta a következő adományok folytak be és lettek kimutatva az Uj Keletben: 5679-ben (1919) 59.309.50, 5680-ban (1919/20) 389.933.94, összesen 449.924.44 korona. 5681-ben (1920/21) 220.965.—, 5682-ben (1921/22) 207.869.51, 5683-ban (1922/23) 215.723.16, összesen 644.557.67 lej. Ezek az összegek a londoni Jewish Colonial Trust Ltd. útján lettek a Keren Kajemet le Jisraelnak előbb hágai, most pedig jeruzsálemi központjának átutalva és elszámolva. E kimutatásból láthatni, hogy az ideai háromnegyedévi bevétel meghaladja tavalyi és majdnem megüti a két év előtti bevételt. Ennek dacára ez az eredmény a lej értékcsökkenésével korántsem mondható kielégítőnek, noha súlyosan esnek a latba, hogy Erdélyben az utóbbi időben a zsidó mozgalomban, különösen a gazdasági és politikai helyzet következtében, bizonyos átmeneti stagnáció, sőt visszaesés állott be. Azonkívül a különböző akciók is elterelték a figyelmet a Keren Kajemetről.

Az 5683. év első háromnegyedében a Keren Kajemetre befolyt 215.723 lej és 16 bani adományok szerint következőképpen oszlik meg: Keren Kajemet-érték 1484 lej és 60 bani, olajfadomány 6240 lej, perselyek 47.357 lej 51 bani, nachlaadomány 1723 lej, aranykönyvi bevezetés 4060 lej, templomi adomány 17.773 lej és 35 bani, pinkasz 600 lej, erdélyi kolónia 67.353 lej 45 bani, Nordau-kertváros 29.161 lej 25 bani. Részletezés nélkül befolyt 40.000 lej. A legtöbb adomány Temesvárról folyt be, ahonnan 40.000 lejt kapott a Keren Kajemet. Tizezer lejen felüli összegek még a következő helyekről toltak be: Kolozsvár 26.784 lej 30 bani, Arad 17.340, Szatmár 13.537 lej 85 bani, Lugos 13.338 lej 85 bani, Marosvásárhely 11.294 lej 52 bani. A zsidó lélekszám szerinti arány alapján Borosjenő jár elől, ahol 38 lej 72 bani és Nagyvárad áll utolsó helyen, ahol mindössze 23 bani esik egy lélekre.

Blank Illés dr. azzal fejezte be a beszámolóját, hogy ismertette a Nemzeti Alap-iroda az idén lefolytatott akcióit. Egyben bejelentette, hogy a Keren Kajemet jövedelmeinek gyarapítására újabb gyűjtési módokat fog Erdélyben meghonosítani.

Legfontosabb feladata azonban az erdélyrészi irodának, hogy a már megindított dunamjegyzési akciót nagy apparátussal az egész ország részre kiterjessze és oda törekedjék, hogy lehetőleg egyetlen zsidó család és önálló keresetű zsidó se maradjon, aki legalább egy dunam palesztinai földet ne váltson.

2,044.754 lej a Keren Hajjeszódra

Czodik János dr. Erdély részvételét ismertette a Keren Hajjeszód-munkában. Sajnálatlaltal állapította meg, hogy az erdélyi zsidóság nem mutatott kellő megértést az újjáépítési alap nagy és felelősségteljes feladata iránt. Ezt annak tulajdonítja, hogy Erdélyben a zsidók megújulás mozgalma aránylag még nagyon új és a kellő nevelés hiányában a cionista kötelességtudás még nem vert gyökeret a zsidóságban. Azután az akció történeti fejlődését vázolta az előadó. Erdélyben először a szövetség keretén belül létesített osztály vezette be a Keren Hajjeszód-akciót, amelynek a berlini központ akkor erdélyben járt kiküldöttjei: Kurt Blumenfeld és Kohn Sári adtak lendületet. Az elért eredményekben jelentős része volt a Hitachdut néven tömörült cionista frakciónak is. Rendszeres munka azonban csak tavaly november óta folyik Erdélyben, amikor Walter Turnovszky berlini kiküldött irányítása mellett megalakult az Erdélyrészi Keren Hajjeszód iroda.

Az erdélyi Keren Hajjeszód-munka össz-eredménye 1923 augusztus 1-én a következő: az E. Zs. N. Sz. kebelében működött Keren Hajjeszód-osztályhoz befolyt 61 jegyzés évi 301.532 lej értékben, a „Hitachdut“ munkájának eredménye 42 jegyzés évi 69.280 lej értékben, az erdélyrészi Keren Hajjeszód-irodához befolyt 182 jegyzés a (természetben felajánlottakat is beleértve) évi 1,673.942 lej. A végeredmény tehát 285 és a lugosi jegyzéssel 2,044.754 lej. Ez az összeg városonként és évenként így oszlik meg: Kolozsvár 191 jegyzés 1,690.930 lej, Temesvár 42 jegyzés 153.298, lugosi jegyzések körülbelül százezer, Brassó négy jegyzés 25.488, Dés 13 jegyzés 13.800, Nagyvárad négy jegyzés 13.392, Szászváros 14 jegyzés 12.600, Erzsébetváros négy jegyzés, kilencezer, Dicsőszentmárton egy jegyzés 7.200, Marosvásárhely két jegyzés 5400, Nagybánya két jegyzés 5196, Miseni egy jegyzés 2400, Szászrégen 1800, Petrozsény 1200, Gyulafehérvár 600, Beszterce 600, Déva 600,

Szamosujvár 600 és Havasmező 600 lej egy-egy jegyzéssel. Összevétel 295.656*50 lej 684 befizetésre. Ebből átutaltak Londonba 194.550 lejt, a fennmaradó 65940*50 lej kiadás volt és pedig irodaberendezés 5097 lej, propaganda 11565, személyi költség 34944, irodai költség 14.334*50. A kiadás tehát a bevételek 13*8 százaléka. A többi országok hasonló szervei 15—20 százalékos rezsivel dolgoznak. — Ha a jövőben a maaszerfizetők pontosabban tesznek eleget kötelezettségüknek és a hátralékos összeg is be fog folyni, akkor a százalék tízre csökken. És ha a maaszerfizetők jegyzésgyűjtési munkájukkal is szolgálatba állanak Palesztina ügyének, akkor a kiadási hányados kisebb lesz.

Beszámoló a kongresszusról

Ezután dr. Marton Ernő tartotta meg beszámolóját a karlsbadi XIII. cionista világkongresszusról. Ezeket mondotta:

— Nyomott hangulatban mentünk el a kongresszusra, mert nyomott volt a zsidóság világhelyzete. A Palesztina-munka súlyos válsággal küzd. Az európai zsidó sajtóban olyan heves polémia vezetett be a kongresszust, mely a közvéleményt nyugtalanná tette. Erre a nyugtalanásra Weizmannnak néhány kijelentése adott okot, amiket a Jewish Agency kibővítéséről tett Amerikában. Egyesek azt kezdték hiesztelni, hogy a cionista szervezet már be is szűntetheti munkáját és adja át helyét egy arra hivatott szélesebb alakulatnak.

— Ilyen aggodalmak között nyílt meg a kongresszus. A világ minden részéről összegyűlt delegátusok között is nagy volt a nyugtalanlás, mert Weizmann amerikai tárgyalásában a cionista elv feladását látták. Ezért majdnem az egész kongresszus eleinte ellenzéki hangulatban volt, amit még jobban fokozott az a körülmény, hogy Weizmann professzor az első napokban talányszerűen viselkedett és azokra a kérdésekre, melyek a Jewish Agency kiegészítésének mikéntjére vonatkoztak, nem adott felvilágosítást. Végre a kongresszus tizedik napján megtartotta hatalmas programbeszédét, amely megnyugtatta a delegátusokat és a világ nemzeti zsidóságát afelől, hogy a vezér nem tért le a Herzl által kijelölt útról és nem ingott meg a tiszta cionizmus ügyében.

Marton Ernő ezután részletesen ismertette a kongresszusnak a Jewish Agency kiegészítéséről szóló határozatát, a cionista világ-szervezet új vezetőjének az összeállítását és azokat a harcokat, melyek a választásokat megelőzték. Majd sorra vette a karlsbadi kongresszus határozatait, amelyekből kiemelte az Erdélyre is vonatkozó részeket.

Az ifjúság problémái

Löbl József, a kolozsvári Tarbut-gimnázium tanára, az erdélyi zsidó egyetemi hallgatók egyik vezetője az ifjúsági konferenciáról terjesztett elő referátumot. Beszámolója három részre oszlott. Az elsőben foglalkozott az elhatalmasodó antiszemita mozgalommal, amely megakadályozza a középiskolai és egyetemi diákságot tanulmányainak folytatásában. A múlt tanévben előfordult tüntetések aggasztó módon megcsapantották a zsidó tanulóifjúság szívében. Soan — és féltő — hogy nem alaptalanul — olyan kilátástalannak látták a helyzetet, hogy évek küzdésmes eredményeinek feladásával más életpályákra igyekeztek: elhelyezkedni, a tehetősebbek és kitartóbbak pedig a nyugodtabb külföldi iskolákba vették fel magukat. Súlyosbítja az erdélyi zsidó diákság problémáit rossz gazdasági helyzet, amelyről referátumának második részében foglalkozott Löbl József. A zsidó diákok legnagyobb része ugyanis szegénységben él, nélkülöz és nyomorog. Emellett nem is hagyják tanulni. A tarthatatlan állapotokon valamilyenre és egy darabig segített a kolozsvári menza, de a novemberi rombolások óta az erdélyi zsidó diákok anyagi támogatás nélkül maradtak. A harmadik részben kifejtette Löbl, hogy ilyen viszonyok között értékes kulturális munkát aligha tud végezni ez az egyensúlygyaragott ifjúság. Pedig nagy feladatok várnak rá a jövőben s ugyancsak neki kell befejeznie a mai kezdeményezéseket. Rendszeres zsidó nevelőmunkáról azonban csak úgy lehet szó, ha annak előfeltételei is megvannak. Az

erdélyi zsidóságnak tehát az a feladata, hogy az antiszemitizmustól sujtott és mostoha viszonyok között élő diákságnak tegye lehetővé az igazi zsidó kulturális munkát kifejtését.

Ezzel a tegnapi ülés este fél tízkor véget ért.

Ma délelőtt az egyes bizottságok kezdték meg tanácskozásait. Majd mindenütt éles és beható viták folytak akörül, hogy folytassa-e továbbra is az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség az intenzív zsidó belpolitikát, amit eddig folytatott, vagy pedig nem volna-e célszerűbb, ha működésének súlypontját a kizárólagos Palesztina-munkára fektetné. A konferencia való-

Benes a magyar kölcsönről tárgyal Rómában

Rómából Genfba megy, ahol Bethlennel tárgyal. A népszövetség dönt a kölcsönről

(Roma, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes csehszlovák külügyminiszter ma este érkezik ide Prágából. Ezzel kapcsolatban a lapok megemlékeznek Benes látogatásának céljáról és méltatják annak jelentőségét. Az „Idea Nacionala” abban látja Benes feladatát, hogy Rómában Magyarországot világítsa fel a színajai konferencia határozatairól. Ez azért szükséges, mert a színajai határozatokról, a hivatalos kommunikáció ellenére is, igen sok kétely maradt fenn.

Magyarország szanálásának módját a hivatalos olasz körök az angol-olasz javaslat alapján vélik keresztülvihetőnek.

Benes és Mussolini megbeszélésének legfontosabb tárgya a magyar kölcsön ügye lesz. A kisantant nem akar akadályt gördíteni Magyarország gazdasági újjáépítése elé, Magyarországot oda kell juttatni, hogy minden szigorú ellenőrzés nélkül megmenekülhessen a fenyegető összeomlástól.

A londoni „Nation” a magyar kérdéssel irva reméli, hogy Magyarország felhívása pénzügyi segítségre — nem marad eredménytelen. Magyarország — írja a „Nation” — legjobban tenné, ha a népszövetséghez fordulna kérésével, ahol a légkör

Prága zsidó diákjai

Vizumszerzéssel, fordítással, tanítással és testmunkával keresik meg kenyérüket. Felhívás az utódállamok zsidóságaához

(Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közeli négy éve már, hogy a magyarországi egyetemekről elűldözött diákok Csehszlovákia egyetemén folytatják tanulmányaikat. Rengeteg nélkülözés között készülnek az életre, de intellektuál önérzetük nem engedi meg, hogy a zsidó közönség támogatását adományként elfogadják.

A prágai zsidó főiskolai hallgatók központi szövetsége (Zentralverband jüdischer Hochschüler, Prag, V. Maiselova 18. III.) felhívást intézett az utódállamok zsidóságaához, hogy ne támogassák, hanem munkaalkalmat és üzleti befektetést adjon a cseh főváros zsidó diákjainak, akik megfelelő ellenértéket ajánlanak cserébe. A felhívás így hangzik:

A háború utáni viszonyok az ipari és szellemi foglalkozásokat is teljesen új vágyokra terelték és alapjában megváltoztatták. Ehhez a gazdasági okokkal magyarázott „Berutumschichtung”-hoz járulnak a politikai körülmények.

Különösen a zsidó diákságra áll ez.

A csehszlovák kormány modern, demokratikus gondolkodása teszi lehetővé, hogy a numerus klauzusz országából nyugatra kényszerített diákok Prága, Brünn, Bratislava egyetemén és főiskoláin képezhetik ki magukat. Csehszlovákiának emigrációs központtá való kifejlődését az orosz és ukrán viszonyok segítik elő. Az utóbbi országokból is rájukban érkezik a zsidó diákság az itteni főiskolákra.

Természetes, hogy az idegen és pénztelen diákok élte rengeteg küzdelemmel és energiapazarlással van egybekötve. A studiumra csak akkor jut a szegény diáknak ideje — és ilyen szegény diák a három egyetemi városban körülbelül nyolcszáz van — ha az egzisztenciája már biztosítva van. A diákköszöngyöző intézmények: útlevel-, vizumbeszerezőhivatal, fordítási iroda, varroda, állászerző- és lakásközvetítő-iroda, bár jelentős eredményeket érnek el és havonta tízezer szokott hoznak a diákkölcsönpénztárba, a gazda-

szintűleg arra az álláspontra fog helyezkedni, hogy a szövetség jövő évi munkaprogramjában legyen meg az egyensúly a szoros értelemben vett cionista-munka és a nemzeti kisebbségi jogokért való küzdelem között.

Tegnap este érkezett meg Karlsbadból a palesztinai végrehajtóbizottság kereskedelmi osztályának vezetője Tischbi, a világkongresszuson rendezett palesztinai kiállítás anyagával. Az újjáépülő Zsidóország iparának kereskedelmének és mezőgazdaságának fejlődő képességét igazolja Tischbi miniatűrgyűjteménye, amely nagy feltűnést keltett Temesváron.

Sokkal több reményt nyújt kedvező döntésre. Ami Franciaországot illeti, nem érdeke, hogy Magyarország újjáépítését ellenezze. A marienbadi konferencia és Benes római utja mutatja, hogy a kölcsönügy még nincsen lezárva. Az angol sajtó a katonai ellenőrzés kérdésében nem hajlandó engedelményekre.

A cseh „Tribuna” szerint Benes római látogatása három napra szól. Innen Genfba megy, ahol Bethlennel fog tárgyalni.

Benes római utazása a jelenlegi európai konstelláció mellett nem kelt meglepetést. A kisantant államai mindannyiszor igénybevetették Olaszország közreműködését, valahányszor valamilyen súlyosabb horderejű kérdésszel volt szó. Most is, amikor Magyarország újjáépítése van szönyegen, Benes Olaszországot kéri fel, győzze meg Jugoszláviát a magyar kölcsön veszélytelenségéről és szükségességéről. Benesnek azonban másik célja is van római utazásával. Helyre akarja állítani a jóviszonyt Olaszország és Jugoszlávia között, amelyek tudvaleg a fiúmei kérdés miatt éles ellentétben állanak egymással. Benes, ugylátszik, feltétlenül stabilizálni akarja a középeurópai helyzetet.

sági pangás folytán nem tudnak minden egyes diáknak munkát szerezni.

Csehszlovákiában tanuló zsidó diákság főiskolai, valamint gazdasági érdekeinek hathatós képviselőit centralisztikusan szervezkedik. Ennek az organizációnak célja a tanulmányi nehézségek leküzdése és az eddig divó jótékonykodás helyett modern, egészséges diákélet megteremtése. Eddig a csehszlovák kormány jóindulatu morális támogatása, valamint a bel- és külföldi zsidóság anyagi segítsége tette lehetővé azoknak a diákoknak a támogatását, akik a körülmények hibájából munkát nem tudtak szerezni, hogy nappal dolgozva és éjjel tanulva betegezzék a háború következtében évekkal eltulodott tanulmányaikat.

A prágai zsidó főiskolai hallgatók vezetősége az egész cseh republikában tanuló diákság nevében a zsidó közönség támogatását kéri a diákköszöngyöző intézmények kiépítésére szolgáló befektetési tőke megszerzésében. E célra mindenfajta ünnepeket, előadásokat, estélyeket szerveznek. Ha vizumra, bármilyen nyelven való fordításokra, tanítóra, levelezőre, alkalmi munkásra van szüksége bárkinek, forduljon bizalommal a központi diák-hivatalhoz.

E nemes és szociális cél érdekében kérjük a zsidóságot, lépjen be támogató tagként organizációnkba. Ha ezer támogató tag havonta tíz cseh korona tagsági díjjal járul a diákság segítségére, egy fél éven belül minden diák a saját keresetéből és munkájából élhet, mert ezzel az üzleti tőkével műhelyeinket és irodáinkat nagyüzemekké építhetjük ki. Nem támogatást, munkaalkalmat és üzleti alaptőkét kérünk.

Zentralverband jüdischer Hochschüler Prag
V. Maiselova 18. III. St.

Ha művészi kivitelű fa vasbutort

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRESZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalok furniárszükségeit legelőcsöbben itt szerezhetik be

Radics
Lon

(Belgrád)

sitójától.) A „Novosti” és sajtónak arr Radics a száraz akciót folytat ujságok szerin más a budapest jelentés a bu származik, an emigransoktól tolag kibékül A budapest volt trónörök saját trónigén szlávoktól és állítani, amely megbékélt nap ponton találk

György feltétlenül a fehér illetőleg pártja seregben, csak kéz azonban o

A horvát ben már úgy évekig a legn közöttük. Atu Bécsben időző emigransokat György herceg túl ment. Radics nyernie az olaszországnak első királyság hely cilián horvát Londonban v ajánlásával foly gyalások külön már hónapok majd a francia szeptemberben megnyitja ülé horvát kormány ban akarja az. Az új horvát köztársaság fogja kérni a szerb ellenkor önállósághoz. Ez a lépés nek, amelyet a ben megcáfol.

Radics mindig a legkörüket és a kormányja a kormány. A minisztertanács Radics külföldi azonban a hivatalosan emlékeztet.

A kormány kormány kormány egyik közönségek között:

— Radics világosan bizonyosnak hazaáruló határozta, hogy seket fogatos gyon sok bizonytendenciájára szemére vetni, ami szükséges tására. Szombaton Nincsiés ezen az ülésen Radics-párt el

A kormány tenni az angol ciónjával kapcsol Gavrilovic legudvariasabb angol kormány

lyezkedni, gramjában rtelemben kizsibbségi
badból a ekedelmi kongressz- anyagá- keres- bdo képes- jteménye, ron.
an dnt
ésre. Ami Magyar- di konfe- gy a köl- gol sajtó a ndó enged-
es római fbe megy,
európai petést. A énybevet- ahányszor ésről volt ajjépitése kéri fel, kölcsön bl. Benes- i utazásá- k tudvale- tétben ál- feltétlenül zvetet.
en egyes
ság főis- thatos kép- Ennek az zsegek le- helyett ntése. Ed- morális tá- zsidóság a diákok- hibájából pppal dol- oru követ- tat.
k vezető- diákság éri a diák- ló befekte- nfajta ün- eznek. Ha okra, tani- szüksége nti diák-
n kérjük a organizá- a tiz cseh egítségére, kereseté- tizleti tö- rüzemekké lkalmat és
üler Prag
tort
tekintse eg a
torterteit erezhetik be

Radics és György herceg szövetsége

Radics tervével rokonszenvez a száműzött György herceg. Mindketten Londonban vannak. Genfben megalakul a külön horvát kormány

(Belgrád, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Novi List“, a „Preporod“, a „Novosti“ és a többi délutáni lap a magyar sajtónak arról a híreről számol be, hogy Radics a száműzött György herceggel közös akciót folytat Londonban. Ez a hír a belgrádi újságok szerint légből kapott koholmány és nem más a budapesti sajtó intrikáinál. A megcáfolt jelentés a budapesti „Magyarság“ című laptól származik, amely — mint írja — a bécsi horvát emigránsoktól szerezte információját, akik állítólag kibékültek most Radicsal.

A budapesti lap szerint György herceg, a volt trónörökös, megint érvényesíteni akarja a saját trónigényét és el akar válni a katolikus szlávoktól és külön szerb királyságot akar felállítani, amely testvéri szövetségben lenne a megbékélt nagy horvát köztársasággal. Ezen a ponton találkozott az ő koncepciója Radicséval.

A fehér kéz és a fekete kéz

György hercegnek a hadsereg nagy része feltétlenül a pártján van.

A fehér kéz szövetség, melyet ő ellene, illetőleg pártja ellen alakítottak meg a hadseregben, csak néhány emberből áll, a fekete kéz azonban döntő súlyú tényező ma is.

A horvát emigráció tagjai Radicsot Bécsben már úgy várták, mint vezérüket, habár évekig a legnagyobb elvi ellentétek voltak közöttük. Atutazása alkalmával néhány napig Bécsben időzött és részletesen tájékoztatta az emigránsokat terveiről. Most Londonban van György herceggel, ahová Olaszországon keresztül ment. Radicsnak feltétlenül meg kellett nyernie az olasz kormányt is, mert Olaszországnak elsődrendű érdeke, hogy a jugoszláv királyság helyett egy neki lekötözött, konciliáns horvát köztársaság legyen a szomszédja. Londonban valószínűleg már az olasz körök ajánlásával folytatja tárgyalásait. Ezek a tárgyalások különben nem újkeletűek. Krnyevics már hónapok óta előkészítette Amerikában, majd a francia és angol kormánynál is. Mikor szeptemberben a népszövetség tanácsa Genfben megnyitja ülészeit, Radics már az egész horvát kormánnyal fog ott megjelenni. Svájcban akarja az ellenkormányt megalakítani.

Az új horvát kormány a népszövetségtől a horvát köztársaság önállóságának elismerését fogja kérni és ugyanakkor a György herceg szerb ellenkormányára is hozzájárul a horvát önállósághoz.

Ez a lényege a „Magyarság“ közleményének, amelyet a belgrádi sajtó a legerélyesebben megcáfolt.

Intézkedések Radics ellen

Radics londoni útja foglalkoztatja még mindig a legélénkebben a belgrádi politikai köröket és a közvélemény nagy érdeklődéssel várja a kormány küszöbön álló intézkedéseit. A minisztertanács szerdai ülésén foglalkozott Radics külföldi akciójának ügyével, amiről azonban a hivatalos kommuniké csak szűkszavuan emlékezett meg.

A kormányhoz közelálló „Tribuna“ a kormány kommunikéjének kiegészítéseképpen a kormány egyik tagjától a következő nyilatkozatot közli:

— Radics külföldi működése s kudarca világosan bizonyítja Radicsnak s mozgalmának hazaárulói tendenciáját. A kormány elhatározta, hogy szigorú törvényes intézkedéseket foganatosít a mozgalom ellen, mert nagyon sok bizonyíték van annak államellenes tendenciájára. A kormánynak nem lehet a szemére vetni, hogy nem tett meg mindent, ami szükséges volt a konszolidáció helyreállítására. Szombaton minisztertanács lesz, amelyben Nincsićs külügyminiszter is részt vesz és ezen az ülésen fog határozni a kormány a Radics-párt ellen teendő intézkedésekről.

Radics kudarca Londonban

A kormány diplomáciai lépéseket akar tenni az angol kormánynál Radics londoni akciójával kapcsolatban. Hír szerint a kormány Gavrilovics londoni jugoszláv követ útján a legakrabasabb formában arra fogja kérni az angol kormányt, hogy a jelenlegi zágrábi an-

gol konzult váltsák föl, mert belgrádi politikai körökben azt hiszik, hogy neki is része van Radics utazásában. Emlékeztet még, hogy a belgrádi angol követ néhány hét előtt az angol diplomáciában egész szokatlan módon cáfolta meg azokat a híreszteléseket, mintha a zágrábi konzul érintkezésben volna Radicsal.

A belgrádi lapok londoni jelentései szerint Radics Londonban nem talált olyan fogadtatásra, mint amilyent remélt. A Buxton-fivérek kísérete, hogy kihallgatást eszközöljenek ki számára Baldwin miniszterelnöknel és más vezető politikusoknál, nem járt sikerrel, sőt Wilhelms, a „Times“ szerkesztője is udvarias formában elhárította Radicsnak nála tervezett második látogatását. Ezért, hír szerint, Radics most más irányban tesz kísérletet akciójának támogatása érdekében.

Palesztina

Richard A. Berman (Arnold Höllriegel) és Arthur Rundt utikönyve

Két kiváló író palesztinai utijegyzeteit foglalja magában ez a könyv, amely annál érdekesebb, mert egyazon világot két különböző perspektíván keresztül vetíti az olvasó elé. Rundt szkeptikus politikus, Höllriegel szentív művész. A két író különböző temperamentuma két oldalról ragadja meg a problémát. Rundt deduktív módon alkotja meg Palesztináról a képét. A politikus agyával és szemével látja a problémát. Ő már utja előtt tudta, hogy mit fog nézni és mit fog írni. Előre tudta, hogy az angol kormány miért határozta el Palesztina felépítését. Jól tudta, hogy a zsidóknak „hidfőt“ kell építeni az angol impérium számára a szuezi csatorna bejáratánál. Rundt ismeri a kolonizációnak minden feltételét és lehetőségét. Éppen ezért Rundt képei nem közvetlenek. Minden megfigyelését ennek az általános tudásának a szemüvegén keresztül dolgozza fel.

Höllriegel viszont a költő, aki ebben a könyvben művészetének teljében bontakozik ki. Nemo előre elhatárolt véleménnyel járta meg Palesztina útját, de magával vitte utjára korábbi palesztinai utjainak emlékeit, amelyek új meglátásaihoz a háttért és a perspektívát szolgáltatották. Megélesei közvetlenek. Látja az emberek életét, hallja beszélni őket és átérzi az érzéseiket. És így a vizíóinak tömegéből induktív módon épül fel a könyv szerkesztésének, amelynek élő plaszticitásában több a valóság, mint a politikus igazságaiban. Mert igaz az, hogy a zsidó nép sorsa az európai hatalmak kezébe van. Angliának érdekei fűződnek a zsidó nép teremtő munkájához. A hatalmakat talán önzés is vezeti. Ez mind igaz. A valóság azonban mégis az, amit Höllriegel tolla elevenít meg. A fanatikus új lakókat vetíti elénk, akik Európának reménytelen paradoxonai közül igen sokat megoldottak. Zsidókat látunk, akik törhetetlen szívóssággal végzik a legfárasztóbb fizikai munkát, intellektueket, akik kötörés közben Strindberg-ről vitatkoznak egymással. A könyv izgató képe egy kezdődő kulturának, amely azonban korántsem primitív.

Nem primitív, hiszen elektromossággal és betontechnikával hódítja meg a pusztát. Modern, képzett intellektuel-parasztok. Egy csodálatos emberi lehetőség és egy nagyjelentőségű erkölcsi tény.

És bizonyítékul arra, hogy a karaktert nem biológiai és faji jellemzők, hanem az életkörülmények szabják meg, a mai generáció fiatal zsidókat küld Palesztina földjére, akik mint palesztinai földmunkások büszkén, sőt nemzeti göggel vallják magukat zsidóknak, holott teljesen idegen tőlük az európai értelemben vett zsidó jellemző. Mindaz a zsidónak nevezett tulajdonság, amivel Európában a zsidókérdést élesztgették, Palesztinában eltűnt. Így oldották meg a palesztinai fiatal zsidók a zsidókérdést.

Természetes, hogy Höllriegel írásait nem lehet tartalmi kivonatokkal elképzelteni. Höllriegel a képait egy impresszionista művész színes ecsetjével varázsolja elő alakjait mindenek fölött egy sokat tapasztalt ember iróniája lengi körül, alakjai mögött pedig a kódos, misztikus östörténelem arnyai imbolyognak, amelyek egy akarata ellenére áhitatos és egy akarata ellenére költő ember lelkéből törnek elő. (Bebá)

„Ha Németország győzött volna“

Poincaré beszéde Gondrecourtban. Franciaország elvesztette volna Calais-t Dünkirchent és a szénmedencéket. Belgium német járom alá került volna. A francia miniszterelnök ragaszkodik a jóvátételhez

(London, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Poincaré miniszterelnök vasárnap nagy beszédet tartott Gondrecourtban. A beszéd Németország ellen irányult és szokatlanul élehangú volt. Poincaré felvetette a kérdést, mi történt volna, ha a háborút Németország nyerte volna meg.

— Ebben az esetben — mondotta Poincaré — Franciaország elvesztette volna Dünkirchent, Calais-t, a Brillet-szénmedencét, azonkívül hatalmas hadisarcot kellett volna fizetnie, amelyet évszázadokig nem hevert volna ki. Belgium német járom alá került volna, Angliában pedig a konkurrens kereskedőt tette volna tönkre Németország.

A francia miniszterelnök élehangú beszéde nagy feltűnést keltett. Különösen Németországban idézett elő meglepetést és konsternációt. Komoly politikusok, akik azt remélték, hogy Stresemann kancellár megértést célzó legutóbbi beszéde a javulás kezdetét fogja jelenteni, rendkívül lehangozódtak. Mértékadó államférfiak már nem bíznak abban, hogy Poincaré engedékeny lesz. Poincaré alig vett tudomást Stresemann kijelentéseiről és ismét hangoztatta, hogy a németek fizessenek, ha pedig nem fizetnek, a megszálló csapatok tovább is ottmaradnak a Ruhr-vidéken. Ezzel pedig teljesen megsemmisül a jóvátételi megoldás minden reménye.

Páris, augusztus 28. A külügyi hivatalban kijelentették, hogy a kormány hamarosan konkrét tárgyalásokat óhajt kezdeni a jóvátételi ügyben. Erre a hangulat most igen kedvező úgy az antant fővárosaiban, mint Berlinben. Baldwin a jövő héten tanácskozik Poincaréval ebben az ügyben.

A görög minisztertanács ratifikálja a lausannei békét

Athén, augusztus 28. A minisztertanács elhatározta a lausannei békeszerződés ratifikálását.

Kommunista puccskísérelt Berlinben

Berlin, augusztus 28. A kommunisták tegnap puccsot kíséreltek meg. Népgyűléseket hívtak össze, amelyen komoly akcióba akartak lépni. A rendőrség a gyűlések megtartását megakadályozta.

A fiumei kérdés rendezése

Belgrád, aug. 28. A szerb hivatalos távirati iroda közli, hogy a jugoszláv kormány a fiumei kérdés sürgős megoldását jóváhagyja, tehát ez úgy Jugoszlávia, mint Itália kívánása. Reméli, hogy a megoldás rövid időn belül megtörténik.

Magyarország a népszövetségben

Budapest, aug. 28. A népszövetség szeptember 3-án kezdődő negyedik ülésén Magyarországot Berzeviczy Albert és Tanczos Gábor altábornagy fogja képviselni.

Sztrájkolni akarnak a bajor vasútasok

München, aug. 28. A bajor vasutasok tegnap gyűlést tartottak, amelyen ki akarták mondani az általános sztrájkot. A rendőrség a gyűlést szétoszlatta és a vezéreket letartóztatta. A „Rothe Fahne“ ideérkezett példányait, amelyek a sztrájkra buzdítottak, elkobozták.

Gömbös üzent Batthyánynak?

Budapest, augusztus 28. Politikai körök élénken tárgyalják Batthyány Tivadar nyilatkozatát, amely szerint Gömböstől üzenetet kapott, hogy miniszterelnökké designáltatása esetén meghívja őt kormányába. Gömbös most ellennyilatkozatot adott a „Szózatban“. Ebben kijelenti, hogy Batthyánnak soha semmi üzenetet nem küldött, őt nem ismeri, különben is lényegbevágó politikai ellentétek vannak közöttük.

Idegen állampolgárok adója. A pénzügyminiszter rendelete szerint azok a külföldi állattvalók, akik hat hónapnál rövid ideig tartózkodnak Romániában, itteni jövedelmük után a rendes adó másfélszeresét fizetik, amely összegbe az öszi jövedelmi adó is bele van számítva, úgy hogy külön globális adót nem kell fizetniük.

Október elsejétől a megyei prefekturák adják ki az amerikai utleveleket

Amerika konzulátust állít fel Nagyváradon

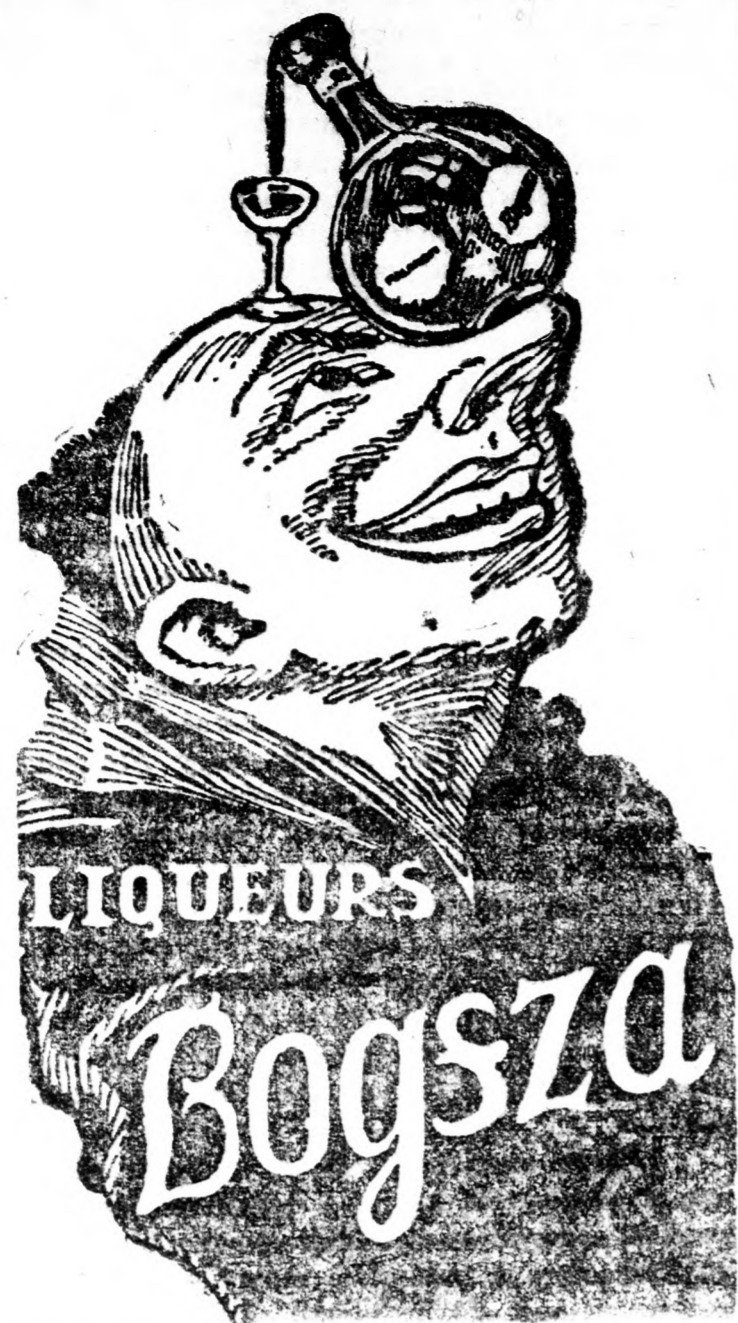
(Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Amerikába való kivándorlás problémája ma igen sok embert érdekel, akik boldogulásukat az Újvilágban igyekeznek megtalálni. Azoknak, akik Amerikába akartak kivándorolni igen sok nehézséggel kellett megküzdniük. A bevándorlást korlátozó intézkedések mellett igen sok nehézséggel járt az utlevél megszerzése is.

A kormány legutóbbi rendeletével lényegesen megkönnyítette az Amerikába szóló utlevelek megszerzését. Eddig ugyanis az Amerikába szóló utleveleket a bukaresti belügyminisztérium utlevélosztálya állította ki és minden kivándorlónak személyesen kellett Bukarestben utlevélért eljárni. A belügyminisztérium utlevélosztályát naponta a kivándorlók százai keresték fel és így az utlevélosztály természetesen nem győzte a munkát. Így történt meg, hogy sokan hetekig vártak Bukarestben amíg hozzájutottak utlevelükhöz. A belügyminisztérium utlevélosztálya úgy akart a dolgot segíteni, hogy az utlevelek kiállítását és kiszolgál-

atását a sziguranca vezérfelügyelőségének hatáskörébe utalta.

A vezérfelügyelőségen csak délelőtt 11 órától 1 óráig állanak a felek rendelkezésére, a hivatalos idő többi része alatt a felhalmozott restanciát intézik el. Ezzel a munkával október elsejéig készül el a vezérfelügyelőség. Október elsejétől pedig a belügyminisztérium az amerikai utlevelek kiállítását a megyei prefekturák hatáskörébe utalta át. Október elsejétől tehát a kivándorlónak az illetékes megyei prefekturához kell fordulni utlevél ügyben.

Október elsejétől különben másik intézkedés is lényegesen megkönnyíti az Amerikába való kivándorláshoz szükséges iratok megszerzését. Hírszerint ugyanis Amerika október elsején konzulátust állít fel Nagyváradon. Az erdélyi és bánági illetőségű kivándorlók így október elsejétől kezdve már Nagyváradon szerezhetik meg az amerikai vízumot.



Leszállított
árak!

HARISNYA,
KEZTYŐ ÉS
KOTÓTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSÍTAT-
NAK

BLATT

Leszállított
árak!

KÖTÖTT-
SZÓVOTT
ÁRUHAZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FOTÉR 13.
SZAM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Róka, kelme, Szőrmefestés,
vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nél Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

JEAN KANNER
román groteszk komikus és
JAULUSZ MORINI
magyar-nemet humorista
zsargon duettje
frenetikus sikert arat esténként a
KÖZPONTI BAR
fényes műsorában

Előadás kezdete este fél 10 órakor
Belépődíj személyenként jegyadóval együtt 20 tet
Rendés ettermi étlap árak

Papok dicsérete

A vasuton nagy disputa folyik, vajjon ki nagyobb: a munkácsi Spira, vagy a belzi Rokeach.

— Rokeach — mondja valaki — már régen odaát van, a Spira hívei hadjáratot rendeztek ellene. Már régen nincs az országban, mégis ötlet szeretik, ötlet tisztelik, hozzá zarándokolnak át Lengyelországba.

Egy pislogó szemű ember éppen most rakta le az imaszíjjakat.

— Ez azért van, — mondja — mert mártírt csináltak belőle. Ha ma is itt él, akkor elveszti népszerűségét és a spiraiták harc nélkül foglalják el a terepet.

— Maga barátja Spirának — rontott rá egy csontosképű. Legjobb, ha hallgat!

— Majd megmondja, — ríposztzik emez — majd megmondja, mibe került magának a belzi és csak azután engedem meg, hogy rendreutasítson.

A csontosképű zavarba jött.

— Ugy-e, hallgat, — fölénykedett a másik — ugy-e, nincs megjegyezni valója erre? Maga azért híve a belzinek, mert a „samesze“ volt. Én is híve voltam, de más okból. Mert nagy zsidónak tartottam. Ha azonban itt marad, akkor lekopik a birneve, mert sokat látjuk, sokat érintkezünk vele. Nem kell spiraitának lenni, hogy az ember ezt megállapítsa.

Igazat adtak neki a vitázók. Csak egy volt közöttük, egy öreg aszaltképű, aki így dohogott: — Mártírt csináltak belőle, mert muzsikaszóval kikísérték!

És beszélt nagy haraggal a sok hamisságról, ami most lábrakapott a világon, beszélt az ukrán mártirokról és összehasonlította a rebbe-mártirokkal őket. Nagyon meggyőző lehetett ez a rekedthangu beszéd, mert a többiek — lehetett egy egész „minjána“ való — szó nélkül átmentek a termes kocsi másik padrekeszébe. A végén az öreg nagyon gesztikulált, dühös volt, az ablakhoz állott és beszélt, beszélt a rohanó laknak a sok hamisságról, ami végbemegy e romlott világon. Ez Ruszinszkóban volt.

A szlovenszkói vonalon, valahol Ruttkánál, is zsidókkal kerültem egy padra. Ezek is papokból beszéltek. Mindenyiknek megvolt a maga „rebbéje“.

— A Reich — mondotta valaki — az egy szónok, amilyen még nem volt Apponyi óta!

— Duschinsky — lelkesedett egy másik — olyan politikus, hogy Benes jöhetne leckét venni tőle!

— Éppen Benes — szólt gúnyosan egy ember, akiről látszott, hogy nyitrai — pont Benes fog tőle leckét venni! Megverték gyerek korában, ha nem adott leckét világpolitikából az akkori Beneseknek.

— A mi rabbink, Mose Eckstein — szólalt meg egy nyirotszakállas felöldi zsidó — a mi rabbink a vágszeredi pap is jó szónok, de mindezekfölött jó zsidó ember. A multkor meghalt a községnek egy jómódu, de nem éppen vallásos

tagja. Pénteki napon, ros-chodeskor temették, amikor csak kivételes halottak fölött szabad beszédet mondani. Hiába könyörgött a család, a pap nem akart szónokolni. Nem használt semmi. Félórával a temetés előtt a pap magához kérte a halott ember fiát.

— Nagyon a szívén fekszik, hogy apját elbucsuztassam? — kérdezte.

— Minden áldozatra kész vagyok.

— Zsidó áldozatot kérek.

— Bármit, ami módomban van meghozok!

— Fogadj, hogy kóser háztartást fog vezetni!

— Fogadom — mondta megkönyebbülten.

— Azóta szigorú kóser konyha van ennél a családnál.

Igy mondta.

Látszott az embereken, hogy ez a dicséret győzött. Több volt a vágszeredi rabbinak ez a ténye minden szónoklatnál és minden politikanál. (Szabó Imre szlovenszkói utinaplójából.)

— Elvitték Kolozsvárról a kőműveseket.

Közteszműves, hogy Románia legügyesebb kőművesei a kolozsváriak. Ennek következtében az okiráltságban is, ha valahol valami nagyszabású építkezés indult meg, a vállalkozók elsősorban a kolozsvári munkáspiacot keresték fel. Az okiráltságba való munkáskivétel következtében Kolozsvárt alig néhány százra apadt le a kőművesek száma, akik ugyszólván valamennyien a Kolozsvárt jelenleg építés alatt lévő házaknál vannak foglalkoztatva. Tegnapelőtt este egy bukaresti nagy építkezési vállalat két megbízottja jelent meg Kolozsvárt, akik Ploestiben vállalt építkezéseikre nyolcvan kőműves szakmunkást szerződtettek le. A munkások az Ajjeli személyvonattal Ploestibe mentek. Ennek következtében egyik napról a másikra egyszerre munkáshiány állott elő, úgyhogy a helyzet ma az, hogy a vállalkozók a megkezdett építkezéseikre nem tudnak elegendő munkást kapni. A Ploestibe vitt munkások között számosan voltak olyanok, akik felmondás nélkül hagyták el szerződéses munkahelyüket. Az építőmunkások regátba való özönlésének első és legfőbb oka a bérkülönbség, amennyiben a munkások napjára Kolozsvárt 160—170 lej, ezzel szemben a bukaresti vállalkozók a Ploestibe szerződtetett munkásoknak napi 350 lej bért helyeztek kilátásba. Az építkezési igény végén fellépő munkáshiány rövidesen éreztetni fogja a tavalyihoz hasonló következményeit, amennyiben a vállalkozók, akik itt munkásokat nem tudnak szerezni, egymástól fogják elcsalni a munkásokat. A bukaresti vállalkozók elutasításuk előtt kilátásba helyezték, hogy a hét folyamán újra visszatérnek s újabb nyolcvan munkást vésenek el a Ploestiben megindult építkezésekhez. Valószínű, hogy a munkásexport következtében a munkások rövidesen erős emelkedést fognak mutatni. A munkáshiány s ezzel kapcsolatban a tégláarak újabb emelése katasztrófális helyzetet teremt a helyi építőiparban s teljesen felforgatja a vállalkozók minden számítását.

— Az Uj Kelet hasánára, a zsidó uje számot ad. A roshas szerte nagyobb péld gazdag, változatos ta lesz az erdélyi sajtó é mányos rész mellett gazdasági rovata is Erdély minden jelen vállalatának közlemé arra, hogy az Uj Keletben fog megjel hatalmas hirdetési ak Kelet kereskedő és nek hirdetéseiket elbe a reprezentatív roshas

— Az angol az angol lady. A le egyike került a nap törvénytörés elé. 19 feleségül ment H. a ugyancsak Angliába házasságot. Ez a fran országban egy másik amire az első asszon A bigamia vádjá ell

Nagyváradon Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

Öremániában és külföldi Publicite Rad hirdetési irodájában az Uj Kelet az egy napilapja. Az Uj Kelet cikkeinek jelölésével en előfizetési árak: Erdélyre 320 le Felelős szerkesztő:

— Nincs u

Egy hónapja már mális árak vannak az árakat minden állapítani. Crainic

hét folyamán meg egymásután beide

mészárosok és a megbizottait s

árakra vonatkozó vonatkozó javasla

tanács elé terjes

nácsa tegnap tart

ármegállapítással

nácsos javaslatait

közben történt vá

volna, egy hónap

hagyta érvényben

— Titokzatos

regben. Párisból t

ország csapatai köz

amelynek eddig hat

sok tehetetlenül ál

amely az összes eze

— Tiltakozás

osztatás ellen. A

rök beavatkozására

felosztatása küszöbön

kapcsolatban az igaz

számvevőséget is de

böző táblai elnökség

jövőben minden itél

lesz. Az igazságügyi

latását célzó terve

körökben és az erde

feltűnést keltett, m

dóan igyekezett az

közö hiányokat kiku

vári igazságügyi vez

területen lévő tábla

össze. A táblai elnö

Erdély és Bánág jo

felfogását, hogy a

ség és nem hogy e

dészt, hanem egyene

hezíteni az igazságsz

elnökök egyhangulag

szüntetése és a jelen

ügyi számvevőség de

ták, hogy a feloszla

ban járulnak a korm

HIREK

Öremániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Publicite Rador (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.
Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 li) félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Nincs új armaximálás Kolozsváron.

Egy hónapja már, hogy Kolozsváron új maximális árak vannak életben. A rendelet szerint az árakat minden hónapban újból kell megállapítani. Crainic tanácsos előadómár a múlt hét folyamán megkezdte az előmunkálatokat, egymásután beidézte a malomiparosok, pékek, mészárosok és a vendéglősök ipartársulatainak megbízottait s bekerete véleményüket az új árakra vonatkozólag. Az új maximális árakra vonatkozó javaslatot Crainic tanácsos a városi tanács elé terjesztette. Kolozsvár város tanácsa tegnap tartott ülését foglalkozott az ármegeállapítással és a gyűlés során Crainic tanácsos javaslatát elvetette s ahelyett hogy a közben történt változásokat figyelembe vette volna, egy hónapi időtartamra a régi árakat hagyta érvényben.

— Titokzatos járvány a francia hadseregben. Párisból táviratozzák: A versaillesi helyőrség csapatai között titokzatos járvány pusztít, amelynek eddig hat halott áldozata van. Az orvosok tehetetlenül állanak a járvánnyal szemben, amely az összes ezredekre áterjedt.

— Tiltakozás az igazságügyi reszort felosztása ellen. Megirtuk, hogy bukaresti körök beavatkozására az igazságügyi államtitkárság felosztása küszöbön áll. A reszort felosztásával kapcsolatban az igazságügyi reszort mellett lévő számvetőséget is decentralizálják és azt a különböző táblai elnökségekhez osztják be, úgyhogy a jövőben minden ítéletábrának külön számvetősége lesz. Az igazságügyi kormányának a reszort felosztását célzó terve erdélyi és bánági igazságügyi körökben és az erdélyi jogkereső közönség körében feltűnést keltett, mert a kolozsvári reszort állandóan igyekezett az igazságszolgáltatás terén mutatkozó hiányokat kiküszöbölni. A napokban a kolozsvári igazságügyi vezérigazgató a vezérigazgatóság területén lévő táblai elnököket megbeszélésre hívta össze. A táblai elnökök értekezlete megerősítette Erdély és Bánág jogkereső közönségének azt a felfogását, hogy a reszort felosztására nincs szükség és nem hogy elősegítene az igazságügy fejlődését, hanem egyenesen kárára lesz, meg fogja nehezíteni az igazságszolgáltatás ügymenetét. A táblai elnökök egyhangúlag tiltakoztak a reszort megszüntetése és a jelenleg Kolozsváron lévő igazságügyi számvetőség decentralizálása ellen. Elhatározták, hogy a felosztás terve ellen memorandumban járulnak a kormány elé. Az értekezlet lefolyásáról Pap igazságügyi államtitkár jelentést tett az igazságügyminiszternek.

— Az Uj Kelet roshasánai száma. Roshasánára, a zsidó ujesztendőre, az Uj Kelet ünnepi számot ad. A roshasánai Uj Kelet a rendesnél kétszeresre nagyobb példányszámban fog megjelenni s gazdag, változatos tartalmával kimagasló esemény lesz az erdélyi sajtó életében. Az irodalmi és tudományos rész mellett az ünnepi szám értékét közgazdasági rovata is nagyban fogja emelni, amely Erdély minden jelentősebb ipari és kereskedelmi vállalatának közleményeit fogja hozni. Tekintettel arra, hogy az Uj Kelet ünnepi száma nagy terjedelemben fog megjelenni, melyre a kiadóhivatal hatalmas hirdetési akciót indít, jó lesz, ha az Uj Kelet kereskedő- és iparos olvasói máris igyekeznek hirdeteiket elhelyezni, nehogy kimaradjanak a reprezentatív roshasánai számból.

— Az angol ezredes, francia nemes és az angol lady. A legbonyolultabb válóperek egyike került a napokban a londoni legfelsőbb törvényszék elé. 1904-ben egy C. nevű asszony feleségül ment H. angol ezredeshez, 1914-ben ugyancsak Angliában A. francia nemesel kötött házasságot. Ez a francia nemes 1914-ben Franciaországban egy másik hölgyet vett el feleségül, amire az első asszony válópert indított ellene. A bigámia vádjá ellen A. ur azzal védekezett,

hogy első házassága érvénytelen, mivel C. asszony még 1904-ben legitím házasságot kötött H. ezredessel és tőle nem vált el. A dolgot komplikálta az a körülmény, hogy H. ezredes akkor, amikor C. asszonyt elvette, már nős volt és így a C. asszonnyal kötött házasság nem volt jogorvényes, viszont a C. asszonynak A. urral kötött házassága ez esetben érvényes. A. ur azt állítja, hogy őt C. asszony félrevezette, mert mikor feleségül vette, akkor özvegynek adta ki magát. Ezt a megokolást nem fogadta el a bíróság, amely az angol törvények alapján H. ezredesnek C. asszonnyal kötött házasságát érvénytelennek mondotta ki.

— Megszüntették Ulain ellen az eljárást. Budapestről jelentik: Az ügyészség Ulain Ferenc dr. képviselő ellen a részvényüggyel kapcsolatban megszüntette az eljárást.

— Százhuszezer korona Budapesten az évi tandíj. Budapestről jelentik: A kultuszminisztérium a középiskolák tandíját erre az évre, tekintet nélkül a korona árfolyamára, százhuszezer koronában állapította meg.

— Reinhardt megeskette Darvas Lilit, hogy nem hagyja cserben amerikai utjában. Budapestről írják: Darvas Lilit, a nemrég fel-tűnt kiváló magyar színésznőt, ma Reinhardt tudvalegőleg leszerződte amerikai vendégszereplésre. Az Unió, amelynek színházához tartozik a színésznő, mindent elkövet, hogy Darvas Lilit lebeszélje amerikai vendégjátékáról. A művésznő, aki a nagy ostromtól néhány napig ingadozott, tegnap végérvényesen kijelentette, hogy minden körülmények között eleget tesz Reinhardtal kötött szerződésének. Darvas Lili a hajóutat a híres rendező társaságában teszi meg Newyorkba s már utközben elkezd Reinhardt vezetésével szerepének tanulmányozását. Reinhardt előre sejtette, hogy Budapesten nagy ellenállásra talál a fiatal művésznő távozására, azonnal ott akarta tartani Salzburgban. Darvas Lili azonban ragaszkodott hozzá, hogy Molnár Ferenc új darabjának főszerepét, melyet egyenesen rászabott szerzője s kedvéért még szeptemberben kihoz a Magyar Színház, eljátszhassa amerikai utja előtt. A tapasztalt színigazgató erre megeskette Darvas Lilit, akinek szívére tett kézzel kellett utánamondani a szöveget: „Esküszöm jövőmre és mindenre, ami szent, hogy november harmadikán elindulok Amerikába Reinhardtal.* A művésznő egyébként egyik amerikai nagy színházi vállalkozás megbízottja kereste fel a napokban és ajánlatot tett neki, hogy arra az időre, amíg tökéletesen elsajátítja az angol nyelvet, finanszírozzák amerikai tartózkodását, ha kedve volna az angol színészetre.

— A bécsi zsidó főiskolai hallgatókat segítőbizottságának mulatsága. A bécsi zsidó főiskolai hallgatók segélyezésére alakult erdélyi bizottság augusztus 26-án a Központi szálloda termében nagyszerű mesedelutánt és táncestélyt rendezett. A mulatság jövedelme jelentékeny összeggel járult hozzá a bizottság céljaihoz. Mindazoknak, akik az est sikeréhez hozzájárultak, ezton mond köszönetet a rendezőség.

— A bolgár kormány és az orosz vöröskereszt. Szófiából jelentik: A bolgár kormány ma küldte el választát a szófiái orosz vöröskereszt misszió ügyében a szovjetkormány által hozzáintézett jegyzékre.

— Iskolai beiratás. A Calea Regele Ferdinand 52. szám alatti izraelita népiskolában az 1923—24. tanévi beiratások szeptember 2., 3. és 4-én fognak megtartatni az iskola helyiségeiben délelőtt 9—12 és délután 3—5-ig. A beiratáshoz elhozandók az I. osztályban: anyakönyvi kivonat és oltási bizonyítvány, a II., III. és IV. osztályban: tavalyi értesítő és anyakönyvi kivonat. Ez iratok hiányában nem írható be senki. A kitűzött idő után jelentkezők iskolaszéki engedéllyel vehetők csak fel.

— A világ legnagyobb színháza. Londonból jelentik: Newyorkban most építik a világ legnagyobb színházát, melynek harminché emelete lesz és hatvanhét lift fogja lebonyolítani a forgalmat. A földalatti vasut s a közúti vasut keresztülszelik a színházat, amelyben postahivatal, könyvtár, vendéglő, sőt mentőállomás is lesz. A színház második emeletén rendes utcát építenek, ahol könyves és zeneműkereskedéseket helyeznek el.

— Két halálos ítélet Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A brünni legfelsőbb bíróság a napokban két halálos ítéletet erősített meg. Az egyik halálraítelt Wach Richard vildstynai 56 éves molnár, aki 1922. november 22-én agyonlőtte feleségét, a másik Padra Ferenc 60 éves trebotovicei földműves, aki 1922. szeptember 3-án fiával együtt megölte és kirabolta Schleicher Vaclavot.

— Orvosi kezelés 100 mérföld távolságból. Newyorkból jelentik: A „President Garfield“ nevű hajó utasai ritka esetnek voltak szemtanúi a hajó legutóbbi útja alkalmával. Végig szemlélheték, hogy a szikratávíró segélyével miként lehet egy súlyosan beteg tengerészt az utolsó pillanatban kiragadni a halál torkából. A „President Garfield“ utban volt Európa felé, amikor egyik éjjel, körülbelül éjfél tájban a szikratávíró segélykérésre lett figyelmes. A segítséget a „West Norran“ nevű teherhajó kérte, amely az alabamai Mobile-ből Rotterdam felé volt utban és azt jelentette, hogy gépházának egyik munkása súlyosan beteg és azonnali orvosi kezelést igényel. Look, a President Garfield kapitánya utasította a hajó orvosát, hogy azonnal lépjen szikratávíró útján érintkezésbe a segélyt kérő hajóval és adja meg a beteg kezelésére szolgáló utasításokat. Az orvos a beteg állapotának részletes leírását kérte a szikratávíró útján és a csakhamar beérkezett válaszból megállapíthatta, hogy a tüdőgyulladásnak egy teljesen előrehaladott esetéről van szó. A diagnózis megállapítása után elírta a szükséges gyógykezelést. A President Garfield és a tehergőzös között gyors tizenetváltások indultak és ennek során csakhamar kiderült, hogy a teherhajó gyógyszerkészletéből a legszükségesebb gyógyszerek is hiányoznak és így nem tudják az orvos utasításait betartani. Azt is jelezték, hogy a beteg tengerész állapota folyton rosszabbodik és félnek, hogy el fog pusztulni. Mikor az orvos ezt jelentette Look kapitánynak, az azonnal kiadta a parancsot, változtassák meg a President Garfield irányát, hogy elérhessék a tehergőzöst és minél előbb segélyt nyújthassanak a betegnek. Amíg a hajó fokozott sebességgel rohant előre az éjszakában, orvosa a szikratávíró géppel maradt és onnan adta az utasításokat a beteg ideiglenes kezelésére vonatkozólag. Jól benn voltak már a délutánban, amikor végre feltűnt előttük a West Norran. Erős hullámszél volt, de ez nem gátolta meg a hajó orvosát, hogy a szükséges felszereléssel ellátva, egy mentőcsónakkal közelítse meg a tehergőzöst. Amikor felért a hajóra és megvizsgálta a beteget, John W. Miller neworleansi tengerészt, hamar megállapíthatta, hogy nagyon súlyos állapotban van és elrendelte, hogy azonnal át kell szállítani a President Garfieldre. Óvatos és nehéz munkával ez sikerült is és az orvos a hajó kórháztermében helyeztette el a beteget, ahol éjjelnappal a leg gondosabb ápolásban volt része.

— A gyáros, a portréja és négyszáz dollár. Egy amerikai gyáros, — mint egy newyorki újságban olvassuk, — megbízott egy festőművészt a portréjának megfestésére. A festő öt-száz dollárt kért, de a gyáros lealkudta a kép árát négyszáz dollárra. Olyanformán egyeztek meg, hogy a festő tizenöt napig fog dolgozni, mindennap egy-egy órát. A festő, akinek nagy szüksége volt pénzre, előbb akarta elkészíteni a képet s már a tizenkettedik napon bejelentette a gyárosnak, hogy elkészült munkájával. A gyáros megjegyezte erre, hogy ebben az esetben le fogja vonni az árból a három napra eső részt, mert őt tizenöt napi munkában állapodtak meg. A festő sehogysem tudta meggyőzni igazáról a gyarost s végre is elhatározta, hogy kitölti a három napot, nehogy elveszítse a tekintélyes összeget. A három napon át csak a ruha ráncain huzgálta ide-oda ecsetjét s a fűleket festette meg újra jóval nagyobbra, mint azelőtt.

* Három lej egy méter csipke Isák Testvéreknel Cluj, Calea Regele Ferdinand 63. 20.000 méter csipke kiadására.

* „Olla“ gummi használata feltétlen biztonságos.

* Sportolók el ne feledjék, hogy Diana sósborszesszel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megővni.

* Elhájasodás, köszvény és cukorbetegség esetén a Ferenc József keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.

KÖZGAZDASÁG

Az idegen tőke felhasználása Romániában

Intenzív teszik a vizierők és a földgáz felhasználását

(Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy egy amerikai pénzcsoport nagyobb hitel lebonyolítása körül tárgyalásokat kezdett kormánykörökkel. Ezek a körök, bukaresti értesülések szerint, annyira komolyan szükségnek tartják a nyugati tőkének Romániában való felhasználását, hogy a kormány az őszi ülésszak alatt minden valószínűség szerint revízió alá veszi azokat a kérdéseket, amelyeknek gátló körülményei folytán az idegen tőke nem bontakozhatott ki megfelelően. A rendeletek és intézkedések revíziója után az idegen tőkével a vizierőket és a földgázban rejlő hajtóerőket ki fogják aknázni ipari üzemek megindítására.

Cézár Popescu ipari vezérigazgató a napokban megtartott bányászati szemleutján a gyárosok előtt több ízben kijelentette, hogy az országnak ezt a részét iparpolitikai szempontból nagyon el-

hanyagolják. Az ipartelepek egész tömegét lehetne létrehozni ezen a vidéken, úgy hogy rövid néhány esztendő alatt sok iparcikkben nem lennének behozatalra szorulva, sőt az ország egész kedvező fekvésénél fogva nagyon elő lehetne segíteni a közeli Kelet felé való export ügyét is.

Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük, hogy Mrazek kereskedelmi államtitkár, aki együtt végzi Cézár Popescuval a bányászati szemleutát, legközelebb Erdélybe is ellátogat. Idejövételének pontos ideje még nincs megállapítva, de az ipari hitelintézetek megszervezését elődöntő értekezlet előtt mindenesetre ide fog érkezni és illetékes körökkel meg fogja tárgyalni a hitelintézet számára folyósítandó pénzek felhasználási módjait. Ennek során feltétlenül tekintetbe jönnek azok az üzemek, amelyek vízi erővel vagy földgázzal dolgoznak.

Betiltják a házaló kereskedelmet? A spekulatívérveléssel kapcsolatban híre jár, hogy a kormány a házaló kereskedelmet rendeleti úton el akarja tiltani. Az intézkedést azzal indokolják, hogy a házalás sok alkalmat ad a zűrzavarokhoz, és meg nem engedett ügynökösködésekre és a siberkedésre sok más fajtajára. Egy másik indoka a készülő rendelkezésnek, hogy a külföldön is igyekezzenek a kereskedelemnek ezt a fajtáját az üzleti életből kiküszöbölni. Igaz ugyan, hogy Csehszlovákiában ilyenirányú törekvések vannak, de itt nagyon vigyáznak a szerzett jogok tiszteltbentartására és csak a legújabb időben szerzett engedélyeket szorítják meg, újakat egyáltalán nem adnak ki, a régebbi engedélyek birtokosai pedig továbbra is úgy működhetnek, mint ezelőtt. Nálunk is nyilván ilyen módon fogja megoldani ezt a kérdést a kormány, ha nem akarja sokezer kisexistencia ok nélkül való tönkremenését. Nincs szempont, amely igazolná, hogy egy rezsim életbeléptetésével a kisemberek légiója földönfutóvá legyen.

A hollandi pénzcsoport budapesti tárgyalásai. Budapesti írák: A buzakivitel dolgában még mindig nem tisztázódott a helyzet. Bizonyosra vehető azonban, hogy a kormány nagyobb tétel vetőbuzza kivitelét fogja engedélyezni. Egyelőre — hír szerint — 600 vagon vetőbuzza exportjáról van szó, amelyet egy konzorcium fog lebonyolítani. Ebben a konzorciumban részt vesz többek között a Hungaria Bank, a Fleischl-cég és a bécsi Getreidegesellschaft. A malmok minden buzakivitel ellen állást foglalnak. A buzakivitel terve egyébként nem érinti azokat a tárgyalásokat, melyek nemrégben indultak meg a liszt kivitelre adandó külföldi előlegkölsön ügyében. A külföldi deviza-előlegkölsönt ezúttal is a holland piacon akarják beszerezni, a malmok, illetve a pénzintézetek garantálásával. A hollandi csoport ezt az előlegkölsönt ezúttal sem akarja egybekapcsolni a liszt kivittel.

Uj szénkéneggyár Magyarországon. Budapesti jelentik: A magyar állam, mint ismeretes, érdekekeltséget vállalt abban a szénkéneggyárban, amely most Balatonedericsen felépült és működését megkezdte. Az új gyár — hír szerint — nemcsak a magyar szőlősgazdák szükségleteit tudja ellátni, de külföldre is fog szállítani. Telepe azért épült a Balaton partján, Szigliget szomszédságában, a turfamezők közepén, mert a tüzeléshez turfát használnak, amelyet gázosan és így a tüzelőanyag szállításának megtakarításával is olcsóbban tudnak termelni.

Módosítják a külföldi tartozásról szóló törvényt. A „Közgazdaság-Rumänischer Lloyd“ legújabb száma írja: A kormány a külföldi tartozásokról szóló törvényen lényeges módo-

sításokat tervez. Így az 1. §-t oly értelemben kívánja módosítani, hogy a halasztás csak a kereskedelmi tartozásokra vonatkozik. Illetékes körök megállapították, hogy igazságtalan volna olyan tartozások részére is halasztást adni, amelyek nem importált árukra vonatkoznak. Módosítani fogják a 12. §-t is, mégpedig olyképp, hogy a moratórium csak az 1922. évi január 1-ig még nem folyósított tartozásokra vonatkozik. A 12. § intézkedései ellentétben vannak a londoni és manchesteri egyezmény határozataival, melyek úgy intézkednek, hogy a halasztás csak a még nem folyósított tartozásokra vonatkozik. A tartozás ismertetésére még visszatérünk.

A mai valutapiac

A belföldi pénzpiacra a román ünnep miatt a forgalom szűnött.

(Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magánforgalomban a lej nagymértékű javulása következtében óriási kínálat volt. Effektív dollárban 220—222-ös, font sterlingben 970—980-as kitések történtek. Általános vélemény újabb lejtáradulást vár.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 95—90, Newyork 554—554—, London 2519—2520, Páris 3170—3155, Milano 2397¹/₂—2397¹/₂, Prága 1622—1622—, Budapest 31¹/₈—31¹/₈, Belgrád 575—575—, Bukarest 245—250, Varsó 24—24, Bécs 78—78, Bécs lebélyegzett —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 88.50—95.50, márka —, francia frank 1090—, 1126 lengyel márka 850—950, dinár —, dollár —, osztrák korona 26.85—28.25, lira 825—865.

Valutát és Devizát

A legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a Kereskedelmi Hitelintézet Kolozsvár, Főter 20. Telefon 40 és 229

Izléses, szép és olcsó

nyomatványokat készít a **KADIMA-NYOMDA**

Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop No. 10

Szombaton zárva!

Markovits F. ékszerész! Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek!

Az „ASTRA“ teherautók üzemeltetése a legalacsonyabb!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: Vengerkák. (Repriz. Uj betanulással, új szereposztással. 21-edszer. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 10.)
Csütörtök: A Bajadér. (82-edszer. Zöldhelyi Anna, Bányász István és Sümegi Ödön szerződött tagok föllépése. Premier-helyárrakkal. Sorozatszám 11.)
Péntek: Leányvásár. (Bartkó Etel és Tolnay Andor szerződött tagok föllépése. Premier-helyárrakkal. Sorozatszám 12.)
Szombat d. u.: Morfium. (7-edszer. Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 13.)
Szombat este: Drótostót. (Zöldhelyi Anna föllépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 14.)
Vasárnap d. u.: Sárga csikó. (Zöldhelyi Anna és Szentgyörgyi István föllépésével. Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 15.)
Vasárnap este: Bob herceg. (Bartkó Etel föllépésével. Premier-helyárrakkal. Sorozatszám 16.)
Hétfő: Hermelines nő. (7-edszer. Kolbay Ildikó és Tolnay Andor föllépésével. Premier-helyárrakkal. Sorozatszám 17.)

A színházi iroda hírei:

Az új idény új operettprimadonnája, Zöldhelyi Anna, aki itteni vendégszereplése alkalmával egy csapásra meghódította a közönséget, csütörtökön este már mint szerződött tag fog fellépni a Bajadér címszerepében. Szombaton este a Drótostót Zsuzka szerepét, vasárnap délután pedig a Sárga csikó Bakaj Erzsikéjét fogja játszani. — Ma este néhány évi pihentetés után új szereposztással és új bemutatóval fogják előadni a legizgalmasabb drámák egyikét, a Vengerkák. Póór Lili, Baróti Erzi, Laczkó, Miklósy, Áldor, Mihályfi, Lengyel, Kemény, Nagy Gyula, Réthely, Berky fogják a Vengerkák főszerepeit játszani. — Pénteken este két újonnan szerződött tag fog bemutatkozni: Bartkó Etus, aki a Leányvásár Lucy szerepét és Tolnay Andor, aki Tom Míggle parádés szerepét fogja játszani. Vasárnap a Bob herceg címszerepében fog fellépni Bartkó Etus. — Szombaton délután Póór Lilivel, Táray Ferencel, Forgács Sándorral és Izsó Miklóssal a főszerepekben az izgalmas Morfium fog színrekerülni olcsó helyárrakkal.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Augusztus 29-én: Csodálatos szerelem. Elettra Raggio rendkívül lebilincselő 5 felvonásos drámája. A szerelem diadala az ész fölött.

Augusztus 30-án: Vörös és Fekete.

Uránia-mozgó: Augusztus 29-én: Öfelsége a halál. Minden idők legszenzációsabb 5 felvonásos filmóriása.

Augusztus 30-án: Vas vagy haláltör.

Apolló-mozgó: Augusztus 29-én: A Tetszévagy mérge. Szenzációs dráma Hubay András magyar Psylander közreműködésével.

Augusztus 30-án: Tetszévagy mérge. Előadások kezdete: 5, fél 7, 8, és fél 10 órakor.

Ujdonsághét a mozikban. Az idény legszébb keleti meséjű filmje kerül szeptember 2-től kezdődőleg az Uránia-mozgóban bemutatásra. „Kismet“ a címe a kétrészes remekműnek, mely Knoblauch amerikai író híres műve után lett feldolgozva. Keleti intrikák, önkény, nyomor tükröződik vissza e filmben, mit az ügyesen beillesztett táncok még érdekesebbé tesznek. A film az Egyetem-mozgóban is bemutatásra kerül.

יש דער תלמוד תורה דער חברה „שער התורה“
אשכנזי אין סאטמאר ווערדען געוויבט 3 טייטשע
מלמדים פאן דענען דער איינע דרוקן מלמד אויט
דער אנדערע הומש רשי אונד דער דריטע גמרא
תוספת נ"ך מאדעללאו צו אונטערריכטען האבען.
דעלעקטאמען האבען איהרע אפגעטע זאמט
דען בעצוגהאבענען צייגטמען אן דערדן:
Majer József gondnok (betongyár) Piroskerek, Sätmar
צו ריכטען געדאלט לייט פער איינבארונג. דיא
פאמען זינד אס ריה מרהשן צו בעטרעטען.
דער פארשטאנר.



Jogában

vásárláskor jömi
Ragaszkodjon ah
„Palma“ kaucsuk
verje

Kré

bőrönd és spo
C

Strada Rege
Gyár: St

G Y

Utazó
Férfi nyá
Footba
Lábs

Legolcsóbb b

ROSENZV

HÉBER KÖN
CLUJ, PIAȚA M. V

Teintettel a nagy é
nagy tétel díszkötés
rákat venni és azt na

Machsor díszkötésben
német fordítással
Machsor díszkötésben
német fordítással
Machsor díszkötésben
egyéb fordítással
Machsor díszkötésben
egyéb fordítással
Machsor díszkötésben
és egyéb fordítással
Mane Lusen zsargon
Gyapju Taleszek ren
leitől felfelé.
Selyem Taleszek ren
leitől felfelé.
Megbízható Tefilin

Ugyanitt mindenféle
Mírjákok, járzeitá
valamint minden e s
kekben nagy raktár,
misch, mezuzé
Viszonteladóknak

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szögig — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetésdíjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Klasszikus és modern
**szépirodalmi
könyvek jutányos
áron eladók**

Megtekinthető Cluj,
Forduló-u. 1.

Doktor juris, beszél több nyelvet, bizalmi vagy más megfelelő állást keres. — Megkereséseket „Komoly, megbízható” jellegre a kiadóba kér. 6069

Jókarban levő használt transzportördő nagyobb tételekben eladók. Boguár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. 6091

Kezdő tisztviselő és tisztviselő kereskedelmi végzettséggel felvételt. Románul is tudók előnyben részesülnek. — Ajánlatok „Rt” jellegű levelekben a kiadóba címzendők. 6072

Magánvizsgára, a gimnázium vagy a polgári iskola bármely osztályára felelősség mellett készítem elő internátusomban elhelyezett tanulókat, kik tanulmányokat is tanulhatnak. — Nagy József ort. igazgató-tanító Carei-Marii. 5947

**Gyermekkosci, össze-
csukható, átfestve, eladó.
Pata-utca 34.**

**Géphimzést, riselőt és
maderát, olcsón vállalom.
Ugyanott zongorát gyako-
rolni lehet. 6130**

**Két tarbutista teljes el-
látást kaphat. Teleki-u. 6.
Fisch leány. 6130**

**Mérlegképes könyvelő
és azonnali belépésre ke-
reskedelmet végzett gyako-
rnok kerestetik. Irás-
beli ajánlatok: Elián bo-
kereskedő Cluj, cimzen-
dők. 6132**

**Két fiatalember keres
egy zsidó ur családnál
teljes ellátást, lehetőleg
különböző szobával, —
azonnalra. Jelige „Zion”**

**Szomvár rituális fürdő
melegítéshez kapható. Ér-
deklődni: Pörabbi, Lupény
6127**

**Férjhez adnám háziasan
nevelt leányomat fiatal
izraelita iparoshoz. Hozo-
mánvul üzlethelyiséget
adnék és iparában előse-
gíteném. Levelek „Biztos
megjelölés” jellegre a ki-
adóba. 6128**

**Keresünk szeptember 1.
vagy 15-iki belépésre egy
nőtlen izr. vallásu vaske-
reskedő segédet román és
magyar nyelvismerettel.
Ajánlatokat kor, eddigi
működés és fizetési igé-
nyek megjelölésével kér
Deutsch és Geist cég Ma-
roszludas. 6126**

Hirdetmény

a nagyünnepi Istentisztelet tárgyában

Értesítjük a közönséget, hogy a közelgő nagyünnepken, mint az előző években, az idén is úgy a templomudvari, mint az Eötvösuccai iskola helyiségeiben a szükséghez mért számban fogunk pótimaházakat berendezni.

A tavalyi ülésbérlők elsőbbségi joga szept. hó 2-ig tartatik fenn, azon idon túl az ülések a régi bérlőkre való tekintet nélkül fognak kiadani.

Ugyisintén figyelmeztetjük a nagytemplom ülésbérlőit, hogy amennyiben tavalyi bérlésüket továbbra is fenntartani óhajtják, hogy ezt Szélichosz első napjait jelentse be a hitközség titkári hivatalában, mert ezen határidő lejártával tavalyi üléseikre való elsőbbségi jogukat elvesztik.

A pótimaházakban az ülésbérlők a kevésbé tehetősek számára a legmérsékeltetbben lesznek megállapítva.

Cluj, 1923 augusztus 23-án

Az aut. orth. izr. hitközség elnöksége

Lüszter saccó és mellények
Tennisz nadrágok
Mosó ruhák

Neumann M.

Tel. 431.

cégnél Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 81. **Ládagyár** Főközlés: Egeres

Mindenmely ládát az adóhozokat összegezve és szétzedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legelőbb napj aron 1311

Sajovics és Lebovits faherekes és ládagyar

Cluj, Strada Cernaui (volt Kajánfalvi) 1. szám

!!

**Minden-
kinek
fontos a
DICK**

cég
**Strada Regina Maria 5.
ma kezdődő**

**nagy
alkalmi
vására**

10.000 mtr	Karton	Lej	25.—
10.000 „	Divatbatszt		25.—
10.000 „	Divat grenadin		29.—
10.000 „	Kelengyevászon		33.—
10.000 „	Zefir		36.—
10.000 „	Barchett		39.50
2.000 „	Gyapju öltönyszövet		129.—
2.000 „	Divat Eponge		130.—
1.000 drb	Női ing I-a		98.—
1.000 „	Női nadrág I-a		75.—
1.000 „	Férfinadrág		65.—
1.000 „	Férfi divating		149.—
1.000 „	Simi nyakkendő		15.—
1.000 „	Divatnyakkendő		24.—

Stb. Stb.

**Dick Jakob
és Fia cég**

Strada Regina Maria 5.
(v. Deák F.-u.)

Csak aug.
17-től
szept.18-ig

Maradékpárok kiárúsítása

Női félcipő 340.—, 440.— és 540.— lej
Férfi francia bagaria egész és fél, mélyen
leszállított árban

Bata cipőüzlet,
Cluj, Főter 9.

Tekintse meg kirakatainkat

Csak aug.
17-től
szept.18-ig

Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Bariitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt



Fabre-Line
FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —
Constanța-Newyork
között és tranzitú Kanada felé.

A „Kanada” hajó indul szeptember hó 8-án.

Külön hajóútvonalok
Constanța-Jaffa-Marseille
között.

A „MADONNA” gőzös indul augusztus 31-én.

Információk és jegyek kaphatók:
Fabre Line Bukarest, Pasagiu Comedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 3.

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám

Telefon interurbán 2-13 * Sürgőnye: Juvare, Cluj

Ékszerárnyártás, nagykereskedés

Fogásztli arany * Arany, ezüst és
és forrasztó ** platina-beváltás!

Kienle és Schwarzwaldi órák képviselata, gyári lerakata

Csak viszontelárúsítóknak!

HIVATAL ES NYO
Cluj, Kolozsvár, St.
L. Pop (Brassai-utca)
Telefon: Szerkes
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.
A kéziratok kizár
szerkesztőségnek
zendők. Kéziratok
adunk vissz

Cluj-Kolozsvár

Man

A táviró a
egyik legaggaszt
küliek száma An
rel emelkedik és
hoz be oíyt jelen
hogy ez év vége
tul fogja haladni
Ilyen ijeszt
sege réme Európ
a pestis úgy h
gyűlöletet hoz é
ket, követel és o
A munkanélküli
tásoknak előzete
ják, hogy ezt
fejlődése és a re
mények között
ban nem tud u
eszközökkel akar
szociális bajokat
fakadtak. A gya
szerzésével, nagy
a nagyipar támo
sal, vagy egyéb
megoldás. Száze
nem intézhe o e
hosszu évek kell
ipar támogatása
a munkanélküli
nélküliek javarés
ket a gyárak u
A gyárak ma a
nem pedig a ko
lást a mai körü
kások utasítaná
más utakon kell
Nagy töme
munkanélkülség
csak, azok akik
még inkább azo
holnap szaporít
százazreit. A ha
okozhatott olya
uj veszedelem o
könnyen átcsap
munkanélkülség
tözi az agyakat
lős rohamokban
majd örjongó r
Románia
kanélkülség el
a munkás kéz
számára megszá
nak tárva-nyitv
géről beszélt bá
lamtitkár. Zárt
majdnem mind
abból a nyersa
található, ha ip
Az iparai
lémája helyett
a gyaripar me
hozatalt és ip
készítményeibő
külség n. ncs i
nyomora megv
fizetéséből nem
éleimezésre, jó
Allami
nép jóléte és
mora mindenü
angol problém
Csakhogy szá
rendelkezésre,
ben Anghava.